

БДАУ

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКЕ ЗООЛОГІЧНЕ ТОВАРИСТВО

УВАЖАЄМО

науково-практичної конференції

**«Проблеми становлення галузі
тваринництва в сучасних умовах»**

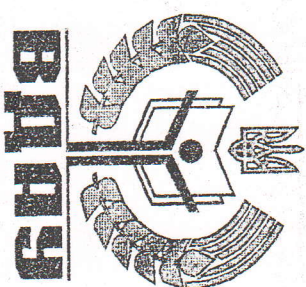
23-25 травня 2005 року

Секція 1. Теоретичні та прикладні аспекти поведінки тварин, їх адаптація до зовнішнього середовища (керівники: Савченко Ю.І., Високоє М.П., Козенко О.В., Золько М.О.).

Секція 2. Сучасні проблеми селекції тварин, виробництва тваринницької продукції та підвищення її ефективності (керівники: Пелехатий М.С., Дубін А.М., Рудик І.А., Щербатий З.С.).

МІНІСТЕРСТВО АГРОАРНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Вінницького державного аграрного

університету

Випуск 22

Однінцовець Ірина
Вік З.З. Машинська

Вінниця - 2005

ББК 4+46+65
Вінницький державний аграрний університет (ВДАУ)
Збірник наукових праць Вінницького державного аграрного університету / Редакція: Л.П.Середа (зведений редактор) та інші. - Вінниця, 2005.
Випуск 22. Частина І. - 2005. - с.

Видастся за рішенням Вченої ради Вінницького державного аграрного університету (Протокол № 7 від 14 квітня 2005 року).

Згідно до Постанови президії ВАК України від 15 грудня 2004 року (№3-05/11) дане наукове видання є таким, у якому дозволено публікувати основні результати дисертаційних робіт.

У збірнику висвітлено питання оцінки вихідного матеріалу при створенні сортів, шляхи підвищення родючості ґрунтів і рівня продуктивності сільськогосподарських культур в умовах Полілля України. Висвітлюються питання підвищення продуктивності сільськогосподарських тварин завдяки від умов годівлі, технології утримання, племінної справи та інших питань зооінженерії, ветеринарної медицини, економічної ефективності виробництва сільськогосподарської продукції та удосконалення засобів механізації та автоматизації сільськогосподарського виробництва.

Збірник розрахований на наукових співробітників, викладачів вузів, аспірантів, студентів та фахівців сільськогосподарського виробництва.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Л.П.Середа, професор - головний редактор, ВДАУ;

Г.М.Заболотний, кандидат с.-т. наук, доцент - заст. головного редактора, ВДАУ;

Л.В.Полоний, доктор с.-т. наук, професор - заст. головного редактора, ВДАУ;

Н.А.Бережний, кандидат с.-т. наук - відповідальний секретар, ВДАУ;

В.Ф.Петриченко, доктор с.-т. наук, професор, ВДАУ;

В.І.Барвинченко, доктор с.-т. наук, професор, ВДАУ;

О.Л.Звездин, доктор с.-т. наук, професор, ВДАУ;

І.Ф.Підпалый, доктор с.-т. наук, професор, ВДАУ;

В.М.Чернишак, доктор с.-т. наук, професор, ВДАУ;

В.І.Платика, доктор біологічних наук, професор, ІАЕ УААН;

В.С.Мамалига, кандидат с.-т. наук, професор, ВДАУ;

В.В.Власенко, доктор біологічних наук, професор, ВДАУ;

М.Ф.Запорожеч, доктор біологічних наук, професор, ВДАУ;

В.М.Костенко, доктор с.-т. наук, професор, ВДАУ;

М.О.Мауриченко, доктор с.-т. наук, професор, ВДАУ;

М.Ф.Кулик, доктор с.-т. наук, професор, ВДАУ;

О.Д.Гузниський, доктор економічних наук, професор, НАУ;

В.А.Кадисевський, доктор економічних наук, професор, НАУ;

В.М.Малес, доктор економічних наук, професор, ІАЕ УААН;

В.К.Сарчук, доктор економічних наук, професор, НАУ;

А.І.Мазур, доктор економічних наук, професор, ВДАУ;

А.Д.Гаркавий, доктор технічних наук, професор, ВДАУ;

П.С.Берник, доктор технічних наук, професор, ВДАУ;

В.Ф.Анісімон, доктор технічних наук, професор, ВДАУ.

Адреса редакції: 21008, Вінниця, с. Агрономічне, вул. Сонячна, 3, тел. 46-00-03.

Свідчення про державну реєстрацію засобів масової інформації
КВ 4571 від 19.09.2001.

© Вінницький державний аграрний університет, 2005

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВІННИЦЬКЕ ЗООЛОГІЧНЕ ТОВАРИСТВО

МАТЕРІАЛИ науково-практичної конференції

"ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ГАЛУЗІ ТВАРИНИЦТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ"

23-25 травня 2005 р.

Частина І

СЕКЦІЯ "Теоретичні та прикладні аспекти поведінки
тварин, їх адаптація до зовнішнього середовища"

СЕКЦІЯ "Сучасні проблеми селекції тварин, виробництва
тваринницької продукції та підвищення її ефективності"

Вінниця-2005

Висновки. Виходячи з вищевикладеного, слід вказати на суттєвий вплив статі на формування живої маси кролів. Самці перебільшують кропиль за живою масою у віковій періоді 90, 120, 150 днів на 120 – 170 г; 230 – 290 г; 370 – 480 г відповідно.

Література:

1. Бала В.І., Донченко Т.А. Кролівництво – перспективна галузь // Аграрій вісті. – №3. – С. 11 – 12.
2. Коваленко В.П., Борьба В.І., Лісний В.А., Пелих В.Г. Оцінка генотипу сільськогосподарських тварин і птиці з використанням дисперсійного аналізу. Навчальний посібник. – Херсон, – 1994. – С. 33.
3. Помитко В.Н., Александров В.Н. Учебная книга кролиководов. – М.: Агропромиздат, 1995. – С. 150 – 154.
4. Сыроев Приусадебное кролиководство. – М.: Агропромиздат. – 1990. – С. 96 – 104.

УСС: 639.92

INFLUENCE OF A FLOOR ON FORMATION OF ALIVE WEIGHT RABBIT'S THE COMBINED BREEDS / A. Kotsjubenko

The method of the one-factorial dispersive analysis proves essential influence of alive weight of rabbits of the combined breeds. Rabbits surpass female in alive weight on 120 – 170g; 230 – 290g; 370 – 480g in the age periods 90, 120, 150 days.

УДК 636.2.083.312.2/.3

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОВОГО ПОВЕДІНКИ КОРІВ В УМОВАХ ПРИВ'ЯЗНОГО ТА БЕЗПРИВ'ЯЗНОГО УТРИМАННЯ

А.П. Король, аспірант

Білоперківський державний аграрний університет

Під час поїдання корму коровами важливо забезпечити достатній фронт годівлі і спокійні умови для його споживання. Це сприяє підвищенню поїдання корму і активізації життєвих процесів.

Во время поедания корма коровами важно обеспечить достаточный фронт кормления и спокойные обстановку для его употребления. Это способствует повышению поедаемости корма и активизации жизненных процессов.

Ключові слова: безприв'язне утримання, прив'язне утримання, прив'язь, бокс, поїдання корму, фронт годівлі, життя.

*Науковий керівник – професор Є.І. Алмін

На молочних фермах України в більшості застосовують прив'язне утримання корів, яке характеризується тим, що тварини у зафіксованому положенні спокійно споживають корма і відпочивають на прив'язі у стійлах. Доять корів також у стійлах на прив'язі, але можна доїти у доїльному залі. Гній вичищають вручну, тобто із стійл у гнойовий канал, в якому змонтований транспортер, який видаляє його із корівника.

На сучасному етапі у ряді господарств почали проводити реконструкцію корівників з прив'язного на безприв'язне утримання худоби. Із її доїнням в доїльних залах на автоматизованих установках типу: "Тандем", "Длинка", "Паралель" і "Жарусель". При цьому тварини відпочивають вільно без прив'язей у боксах, комбібоксах або на глибокій підстильці. Поїдають корми з кормових столів. Але, на превеликий жаль, при будівництві корівників чи кормових столів, допускається багато помилок, які негативно впливають на фізіологічний стан і продуктивність тварин та на виробництво молока на фермі [4].

Мета дослідження полягає у вивченні добової поведінки корів в умовах прив'язного і безприв'язного утримання, щоб дати їм порівняльну технологічну і етологічну оцінку.

Методика дослідження. Досліди по добовій поведінці корів проводили у 3-х господарствах. Перший дослід в умовах безприв'язного утримання був проведений у ВАТ "Терезине" Білоцерківського району Київської області. Тут в одному корівнику в індивідуальних боксах безприв'язно утримують 448 дійних корів, які поділені на 4 групи. В кожній групі утримується по 112 голів тварин української чорно-рябої та червоно-рябої породи.

Корми коровам роздають мобільним кормороздавачем фірми Де Лаваль. Тварини їх споживають з кормового столу у вигляді кормосумішей до складу яких входять: сіно, солома, силос, сінаж, коникорми, патока, сіль. Фронт годівлі з кормового столу з розрахунку на одну голову був недостатній і дорівнював 0,4 м. Доять корів на автоматизованій доїльній установці типу "Паралель" на 32 місця.

Другі етологічні дослідження по безприв'язному утриманні проводили в господарстві ім. Цюрупі Попільнянського району Житомирської області. Тут у реконструйованому корівнику безприв'язно в індивідуальних боксах утримують 176 дійних корів української червоно-рябої породи. Корми тваринам роздають мобільним кормороздавачем фірми "Westalia" два рази на добу. Доять корів на автоматизованій доїльній установці типу "Длинка".

Третій дослід був проведений у СТОВ "Обрій" Ставищенського району Київської області, де корів червоно-степової породи утримують в корівнику прив'язно у стійлах і розділені на 4 групи. Корми роздають вручну і тварини поїдають їх з годівниць. До складу кормів входять: жом, силос, ячмінна і горохова дерть, патока, сіль. Корів доять тричі на день у переносні відра.

Дослідження за поведінкою корів упродовж доби проводили за методикою Є.І. Адміна у двох разовій повторності, тобто через кожні 10 хвилин фіксували елементи поведінки кожної тварини [1].

Результати досліджень. Результати 1 і 3 дослідів наведені в табл. 1, з якої видно, що поїдання корму коровами визначалось як активне, так і пасивне. Коли тварини при споживанні корму майже не відривали голови від зони годівлі і швидко заковтували одну порцію корму за іншою, то ми вважали що вони поїдали корм активно.

Тварини, які рились у кормі, повільно вибираючи окремі порції корму і піднімаючи голову, то їхнє поїдання корму вважали пасивним [2, 3].

Загальна тривалість активного і пасивного поїдання корму кожною коровою зафіксована більшою при безприв'язному утриманні – 7,02 години, ніж в умовах прив'язного – 6,26 годин. Це пояснюється тим, що при безприв'язному утриманні був недостатній фронт годівлі і не всі тварини після роздавання корму могли зайняти своє місце біля кормового столу та спокійно поїдати корм, їм потрібно більше місця для споживання корму.

При прив'язному утриманні, навпаки, фронт годівлі дорівнював – 1,2 м. Корови були зафіксовані і спокійно поїдали корм, не відштовхуючи одна одну.

Протягом доби стоячи відпочивають корови при прив'язному утриманні – 6,62 години, а при безприв'язному – 3,34 години. На відпочинок лежачи тварини при безприв'язному затрачають – 11,09 годин, а при прив'язному – 9,53 години.

Це пояснюється тим, що при прив'язному утриманні тварини поїдають корми спокійніше, лежачи на своєму місці і тому, пережовуючи корм вони відпочивають стоячи. При безприв'язному утриманні корови більше рухаються, проштовхуються до кормового столу, тому вони більше відпочивають лежачи в індивідуальних боксах.

Це пояснюється тим, що при прив'язному утриманні тварини поїдають корма спокійніше лежачи на своєму місці і тому, пережовуючи корми, вони відпочивають стоячи. При безприв'язному утриманні корови більше рухаються, проштовхуються до кормового столу, тому вони більше відпочивають лежачи в індивідуальних боксах.

Таблиця 1. Добова поведінка корів в умовах прив'язного і безприв'язного утримання

Елементи поведінки	Утримання корів	
	прив'язне	безприв'язне
Пойдання корму	тривалість за добу, годин	
активне	3,68	5,99
пасивне	2,58	1,03
Відпочинок	стоячи	6,62
лежачи	9,53	3,34
Доїння в переносні відра	0,13	11,09
Доїння в переносні відра	0,13	1,4
У корівнику	рух	-
водопій	1,2	0,46
дефекація	0,26	0,33
Всього	24	0,36
		24

На доїння корів більше часу затрачається при безприв'язному утриманні – 1,4 години, коли для прив'язного утримання – 0,13 годин. Так як у безприв'язному утриманні тварини чекають своєї черги на передоїльному майданчику у доїльний зал.

На водопій більше годин затрачається коровами при прив'язному утриманні – 1,2, а дефекація у безприв'язному утриманні – 0,36.

На рис. 1 показано графік кормової поведінки корів у досліді 3 при прив'язному утриманні у СТОВ "Обрій" Ставищенського району Київської області. На відміну від безприв'язного утримання у прив'язному утриманні після роздачі корму всі 100 % тварин виразу ж споживають із годівниць корм. Крім того, вони рівномірно поїдають корм протягом 4 годин після його роздачі. Жуйка тварин після 4 годин спостереження не постійна, так як більшість корів групи не поспішаючи поїдають корм.

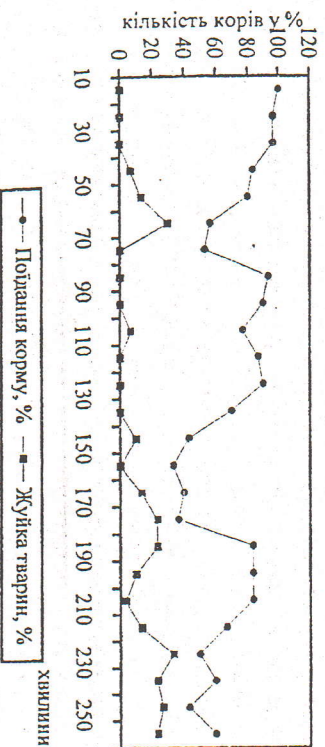

Рис. 1. Кормова поведінка корів 2 групи протягом 4 годин після роздачі корму

На рис. 2 показано графік кормової поведінки при безприв'язному утриманні корів у господарстві ім. Цюрюпи Попільнянського району Житомирської області, який показує, що поїдання кормів тваринами являється не тільки після того, як роздали корм коровам і тоді, коли його підібрали на кормовому столі. Але на відміну від прив'язного утримання чітко видно – жуйні процеси у більшості тварин відбуваються активніше. Таким чином, можна сказати, що поїдання корму тваринами та жуйні процеси залежать від достатності фронту годівлі, який сприяє безхвилюванню споживати корм коровам.

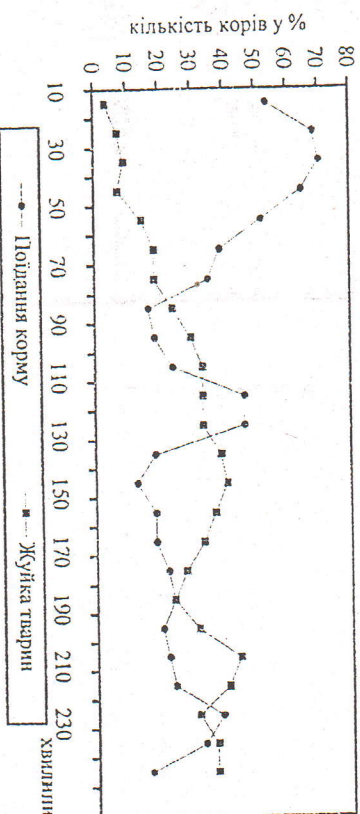

Рис. 2. Кормова поведінка корів 2 групи протягом 4 годин після роздачі корму

Висновки: 1. Тривалість періодів поїдання корму коровами протягом доби не однакова. В умовах прив'язного утримання худоби вона дорівнює 6,26 годин, а при безприв'язному – 7,02 години. При цьому тривалість неактивного поїдання корму у корів на прив'язі в 2,3 рази більша. Це підтверджує, що корови в стійлах, фіксації і достатнього фронту годівлі відчувують себе спокійніше при поїданні корму.

2. Прив'язне утримання, завдяки фіксації корів у стійлах забезпечує всім тваринам групи одночасне спокійне поїдання корму після його роздачі. При цьому жуйні процеси не у всіх тварин після першого періоду поїдання корму виникають не одночасно і не енергійно.

3. В умовах безприв'язного утримання корів, щоб був одночасний підхід усіх корів групи до корму після його роздачі, важливо забезпечити достатній фронт годівлі для кожної тварини (не менше 0,8 м). Це дозволяє коровам спокійно споживати корм і активізувати жуйні процеси.

Література:

1. Алмин Е.И. Изучение поведения сельскохозяйственных животных в больших группах. // Научно-технический бюллетень. - Харьков 1971. - №2. - С.44-50.
2. Бондарь А.А. Пищевое поведение коров и организация кормления. // Методические рекомендации по изучению и использованию показателей поведения молочного скота для совершенствования технологий содержания. - Харьков, 1982. - С. 30.
3. Зубец М.В., Токарев Н.Ф., Винничук Д.Т. Этология крупного рогатого скота. - К.: Аграрна наука, 1996. - С. 213.
4. Скотарство і технологія виробництва молока та яловичини. / В.І. Костенко, Й.З. Сірацький, М.І. Шевченко, Ю.Д. Рубан, Є.І. Алмін. - К.: Урожай, - 1995. - С. 470.

УСС: 636.2.083.312.2/3

Comparative characteristic of 24 hours behavior of cows in the conditions of lead and free keeping. / A.P. Kotor

It is important to provide a sufficient feeding front and quiet conditions to cows during feeds eating/ it is favourable to feed intake and to energization of masseteric processes.

УДК 636.237.23.054/.082.453.52:612.017

ВКОВА ДИНАМІКА СПЕРМОПРОДУКТИВНОСТІ ТА ПОКАЗНИКІВ ГУМОРАЛЬНОГО ФАКТОРА НЕСПЕЦИФІЧНОЇ РЕЗИСТЕНТНОСТІ У БУГАЙ-ПІДЛІВНИКІВ СІМЕНТІАЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ АВСТРИЙСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ

В.М.Надточий, асистент

Білоцерківський державний аграрний університет

Дослідження спермопродуктивності та показників гуморального фактора неспецифічної резистентності у бугай-підлівників має можливість вивчити їх біологічну повноцінність, тобто здатність запаліднення маточного позолів'я і оприлюдина здорового потомства. Встановлено, що спермопродуктивність і показники циркуляції крові змінюються залежно від віку підлівників.

Дослідження спермопродукції та показників гуморального фактора неспецифічної резистентності у бугай-производителей дает возможность определить их биологическую полноценность, то есть обеспечить оплодотворение маточного позолів'я и получение здорового потомства. Установлено, что спермопродуктивность и показатели циркуляции крови изменяются в зависимости от возраста производителей.

Ключові слова: об'єм еякуляту, концентрація спермій, активність спермій, інтер'єр, загальний білок, білкові фракції, імунізаційні, природна резистентність.

З.П. Машук

РОЛЬ ПРЕДМЕТІВ “ДОБРОБУТ ТВАРИН” І “ЕТОЛОГІЯ” І
В ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ АГРАРНИХ ВУЗІВ 40

О.Г. Богачик

ВІСНИЦЬКЕ ЗООЛОГІЧНЕ ТОВАРИСТВО:
ДІЯЛЬНІСТЬ І ПЕРСПЕКТИВИ 44

Л.В. Польовий

АДАПТАЦІЙНІ ВЛАСТИВОСТІ ТВАРИН НОВОСТВОРЕНИХ
МОЛОЧНИХ ПОРІД 48

*М.С. Пелешатий, Л.М. Гринік, Т.І. Ковальчук, З.О. Волкієвська,
В.О. Дідківський*

ЖИВАВІСТЬ КОНЕЙ РОСІЙСЬКОЇ РИСИСТОЇ ПОРОДИ
ТА ЇЇ УСПАДКУВАННЯ 56

В.П. Федоров, А.Н. Дріна, В.І. Бала, О.О. Шевчук

ВПЛИВ СТАТІ НА ФОРМУВАННЯ ЖИВОЇ МАСИ КРОЛІВ
КОМБІНОВАНИХ ПОРІД 61

Г.А. Коробченко

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОВОВОЇ ПОВЕДІНКИ
КОРІВ В УМОВАХ ПРИВ'ЯЗНОГО ТА БЕЗПРИВ'ЯЗНОГО
УТРИМАННЯ 63

А.П. Король

ВИКОВА ДИНАМІКА СПЕРМОПРОДУКТИВНОСТІ ТА ПО-
КАЗНИКІВ ГУМОРАЛЬНОГО ФАКТОРА НЕСПЕЦИФИЧНОЇ
РЕЗИСТЕНТНОСТІ У БУГАЙВ-ПІДІДНИКІВ СИМЕНТАЛЬСЬ-
КОЇ ПОРОДИ АВСТРИЙСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ 68

В.М. Надточій

ВПЛИВ КОМПЛЕКСУ БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН
НА ЗАПІДНЕННЯ ЯЙЦЕКЛІТИН ТА РАНИННО ЕМБРІО-
НАЛЬНУ СМЕРТНІСТЬ У КОРІВ І ТЕЛІЦЬ 73

С.Г. Шандош, Г.Б. Платик

ГЕНЕТИЧЕСКИЕ И ФИЗИОЛОГИЧЕСКИЕ ИЗМЕНЕНИЯ ПРИ
ДОМЕСТИКАЦИИ СВИНЕЙ 77

А.М. Хохлов

МІНІМІЗАЦІЯ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ ЕКОЛОГІЧНИХ
ФАКТОРІВ НА ОРГАНІЗМ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ 80

Т.П. Ткаченко

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ СЕЛЕКЦІЇ ТВАРИН, ВИРОБНИЦТВА ТВАРИНИЦЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СЕЛЕКЦІЇ В ПОПУЛЯЦІЇ
МОЛОЧНОЇ ХУДОБИ ЗА СЕЛЕКЦІЙНИМИ ІНДЕКСАМИ 85

А.М. Дубін

ПРОДУКТИВНІ ЯКОСТІ НОВОСТВОРЕНИХ ПОРІД І ТИПІВ
ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ 90

Г.П. Комендєв, І.О. Рубців, І.В. Девченко, М.О. Сердюк,

П.Г. Бондаренко

ГЕМАТОЛОГІЧЕСКИЕ ПОКАЗАТЕЛИ И ПРОДУКТИВНОСТЬ
ПОМЕСНЫХ СВИНЕЙ 97

В.И. Герасимов, Д.И. Барановский, Е.В. Пронь, Т.Н. Данилова,

С.Б. Данилов

ХАРАКТЕРИСТИКА М'ЯСНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ СИМЕН-
ТАЛЬСЬКОЇ ХУДОБИ РІЗНИХ ВИРОБНИЧИХ ТИПІВ ТА
СТАТЕВО-ВІКОВИХ ГРУП 102

В.Г. Прудников

ВІДТВОРНА ЗДАТНІСТЬ САМОК НОРКИ РІЗНИХ ТИПІВ
ЗАЛЕЖНО ВІД ЇХ ЖИВОЇ МАСИ В ПЕРІОДИ ПРОЕСТРУСУ
І ЕСТРУСУ 108

З.С. Щербатий, В.І. Остапівський

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ БУГАЙВ У ГОСПОДАР-
СТВАХ НАСЕЛЕННЯ 117

І.А. Рудик, В.В. Судика, І.С. Старосенченко, М.В. Буштурк,

Р.В. Ставецька, С.В. Ткаченко

ВИКОРИСТАННЯ ГЕНЕТИКО-СЕЛЕКЦІЙНИХ ПАРАМЕТРІВ
У СЕЛЕКЦІЙНОМУ ПРОЦЕСІ ЗІ СТАДАМИ УКРАЇНСЬКОЇ
ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ 123

З.С. Щербатий, Б.А. Пасєніа, Ю.Г. Курішкіна, Л.Б. Москаль

ВПЛИВ БУГАЙВ ПОЛІПШУЮЧИХ ПОРІД НА РЕЗУЛЬТА-
ТИВНІСТЬ СЕЛЕКЦІЇ ЧЕРВОНОЇ СТЕПОВОЇ ХУДОБИ 129

Т.В. Пиднага